

MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER

September 2023

MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER

Indhold	Side
INDHOLD OG SAMMENDRAG	2
MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER	3
Landbrugets bytteforhold	3
Mælkemarkedet	3
Markederne for grise- og okse- og kalvekød	4
Afgrødemarkederne	5
Gødning, bekæmpelsesmidler, brændstof mv. og renter	6
PRISER	7
DEFINITIONER	8

SAMMENDRAG

Mælkeprisen foretager en blød landing efter vildt ridt

Landbrugets bytteforhold påvirkes fortsat af Rusland-Ukraine krigen, hvor både afsætningspriser og omkostninger påvirkes. Fokus skifter dog i stigende grad over til mere traditionelle forhold, såsom vejrmæssige forhold, sygdomme i besætninger og afgrøder samt udvikling i handelsforbindelser og forbrug. Krigen har dog fortsat potentiale til at påvirke priser og omkostninger. Landbrugets samlede bytteforhold ventes at falde en anelse i 2024 men med en uensartet tendens i driftsgrenene.

Mælkeprisen har stabiliseret sig efter et kraftigt fald i kølvandet på historisk høje priser i 2022. I 2024 forventes mælkeprisen at forblive på et niveau over prisen i et "normalår". Den globale mælkeindvejning er steget de seneste måneder, men vækstraten er aftaget med fald i flere lande. Det globale forbrug er langsomt på vej op, hjulpet af stigende købekraft på grund af lønstigninger og aftagende inflation.

Prisen på korn mv. har været vigende det seneste års tid. Det sker på baggrund af en stor produktion samt en lempeligere risikovurdering. Der er således en tendens til, at markederne prissætter de betydelige risici lavt. Det gælder blandt andet relativt lave lagre i eksportlandene, logistiske udfordringer i Ukraine og vejrmæssige forhold. Dermed synes der at være betydelig risiko for lejlighedsvist store prisstigninger.

Prisen på grisekød har været vigende siden sommeren 2023, men forventes at være tæt på et leje, hvor det mere præges af sæsonmæssige end konjunkturrelle udsving. Faldet i avlsbestanden og griseproduktionen vurderes at have nået bunden, og en svagt stigende produktion kan medføre let faldende priser i 2024.

Markedsudsigter og prisprognoser er fortsat meget usikre på grund af Rusland-Ukraine krigen, afrikansk svinepest, ustabil vejr, fragtrater, inflation, renter, olie-/gaspriser samt udviklingen i den globale økonomi.

Publikationen er udarbejdet af:

Erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser (Sektor, ansvh.)	Specialkonsulent Sisse V. Schlægelberger (Grise)
M +45 2013 5175	M +45 6134 8648
E kak@seges.dk	E siss@seges.dk

Chefkonsulent Arne Munk (Mælk)	Landskonsulent Michael Højholdt (Afgørder)
M +45 2334 7369	M +45 2171 7781
E amuk@icoel.dk	E mih@seges.dk

Næste ordinære udgave af Markedsvurdering for landbrugsprodukter udkommer februar 2024.

MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER

Landbrugets bytteforhold

Landbrugets bytteforhold definerer landbrugets konjunkturer og er afgørende for indkomsten. Landbrugets samlede bytteforhold er traditionelt meget volatilt på grund af store udsving i både produktpriser og diverse omkostninger.

Aktuelt er bytteforholdet svagt vigende. Landbrugets produktpriser falder generelt lidt hurtigere end omkostningerne. Efter et par volatile år ventes landbrugets samlede bytteforhold i resten af 2023 og 2024 mere stabilt omkring det nuværende niveau.

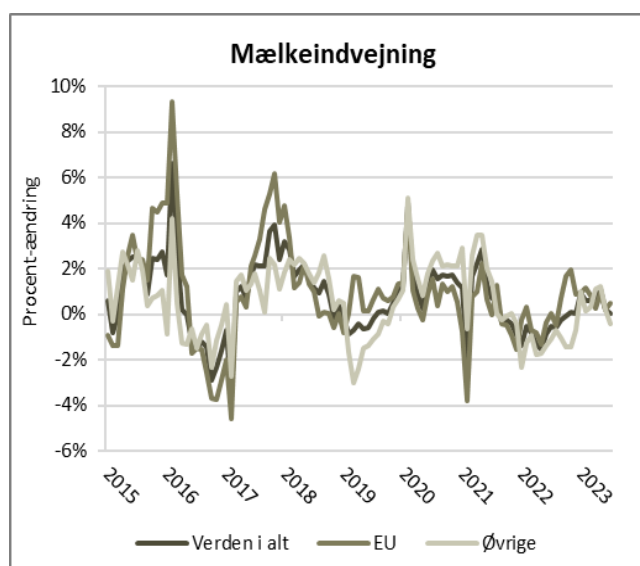
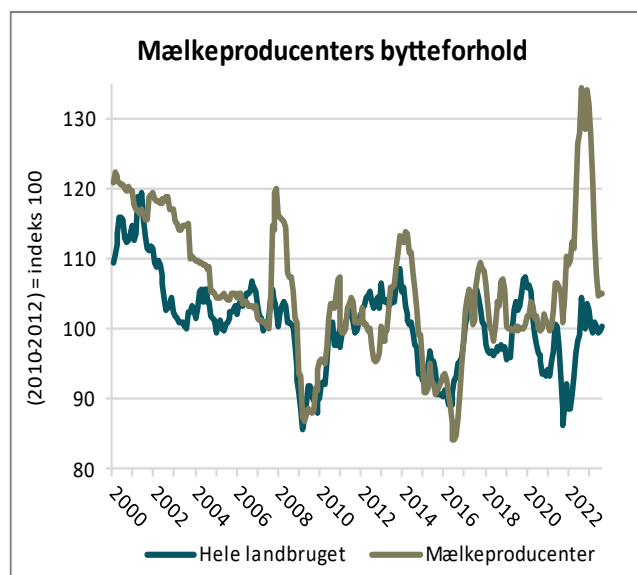
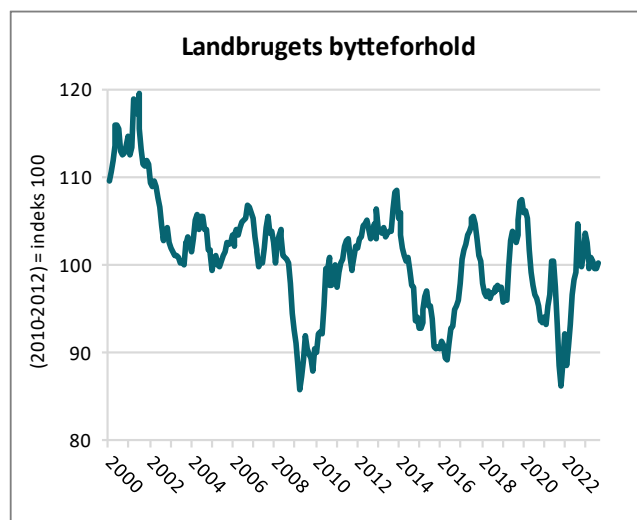
Mælkemarkedet

Et historisk højt prisniveau i 2022 på mælk fik bytteforholdet op på et rekordhøjt niveau. Mælkeprisen begyndte hastigt at falde i starten af 2023 og faldet fortsatte i 2. kvartal. Det medførte sammen med høje omkostninger et faldende bytteforhold fra årets start. Bytteforholdet forventes at være faldet til et stort set neutralt niveau sidst på året.

Udviklingen på de globale råvaremarkeder har været negativ hen over sommeren, mens de europæiske markeder er mere stabile. Den globale mælkeindvejning er steget, men vækstraten er igen aftagende, og der ses fald i flere lande. Forbruget af mejeriprodukter er langsomt på vej op i lyset af, at forbrugernes købekraft stiger på grund af lønstigninger og en aftagende inflation.

EU's mælkeproduktion er steget med 0,6 pct. i første halvdel af 2023, men er endnu ikke på niveau med 2021. Stigningen i EU's mælkeproduktion er dog aftaget i løbet af sommeren og næsten bremset op på det seneste. Tilsvarende gælder i Storbritannien.

Uden for EU er indvejningen, efter en stigning i foråret, igen begyndt at falde. New Zealand har i 2023 øget mælkeindvejningen for første gang i halvandet år, men i juni faldt mælkeindvejningen i New Zealand igen målt på årsbasis. Den samlede amerikanske mælkeproduktion for juni var uændret i forhold til sidste år. Der forventes en afdæmpet udvikling i produktionen i og uden for EU i den kommende tid.

Kina aftager store mængder sødmælkspulver, og den kinesiske import er i årets første syv måneder faldet med 40 pct. i forhold til sidste år. Den primære årsag til den reducerede import er både den kinesiske økonomi, men også, at Kina de seneste år har øget egenproduktionen af mælk og mejeriprodukter betragteligt.

Den globale balance mellem udbud og efterspørgsel er hårfin. Der er usikkerhed om effekten af den igangværende lavkonjunktur i Europa og krigen i Ukraine. Men nok så væsentlig er usikkerhed om mælkeproducenteres økonomi samt udviklingen i den kinesiske økonomi og Kinas import af mælkeprodukter. Det vil medvirke til at holde hånden under mælkeprisen i 2024, som året igen ventes på et niveau over prisen i et "normalår".

Markederne for grise- og oksekød

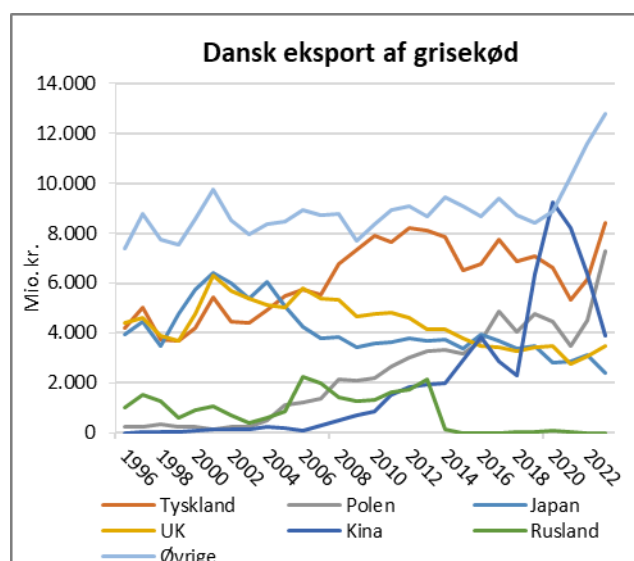
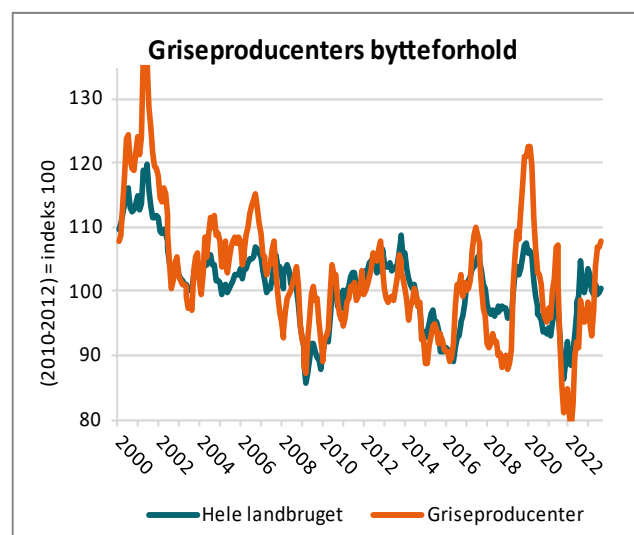
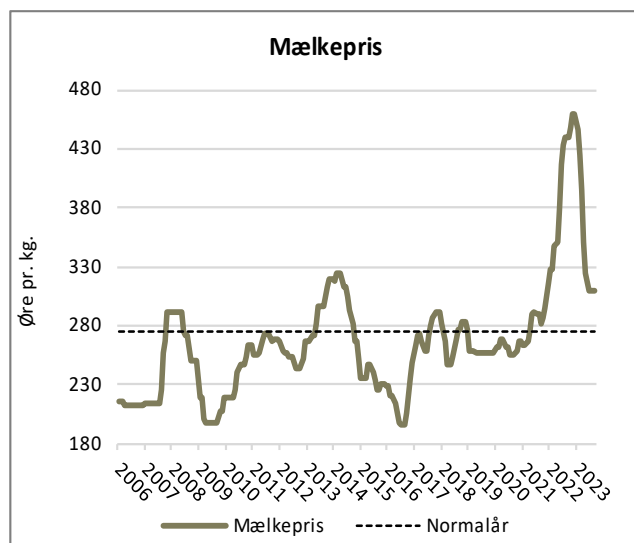
Grisekød. Trods et lille prisfald er bytteforholdet forbedret, da omkostningerne er faldet relativt mere. Med udsigt til, at prisen på grisekød kun ventes at falde svagt, samtidig med lavere omkostninger, forventes en yderligere forbedring af bytteforholdet i 2024.

Udbuddet af grisekød i Europa er blevet reduceret kraftigt, da avlsbestanden og dermed produktionen er faldet markant. Dette er i særdeleshed også tilfældet i Danmark. De seneste grisetællinger i Europa indikerer, at bunden i reduktionen er nået, og produktionen af grisekød kan stige en smule i 2024. Det ventes at medføre et lille prisfald. Et relativt svagt forbrug i blandt andet Europa og Kina vil også spille ind på efterspørgslen.

De danske slagteriernes konkurrenceevne er fortsat udfordret, hvilket blandt andet skyldes en lavere afsætning af grisekød til markederne udenfor EU, særligt Asien, samt stor konkurrence på det europæiske marked for grisekød.

Prisen på grisekød forventes at fortsætte omkring det nuværende niveau resten af året, og gennemsnitsnoteringen vil derfor være væsentligt højere i 2023 end i 2022. Priserne i 2024 forventes at være på et lidt lavere niveau end i 2023. Bytteforholdet påvirkes dog positivt af, at omkostningerne til foder og energi forventes lavere i 2024 end i 2023.

Forskellen mellem den beregnede smågrisenotering og markedsprisen på smågrise har været ekstraordinær stor i 2023. Den gennemsnitlige markedspris på smågrise

forventes at være på et rekordhøjt niveau i 2023, og lidt lavere i 2024. Det høje prisniveau skyldes et lavt udbud af smågrise på det europæiske marked, som ikke har matchet efterspørgslen i de respektive lande.

Det lave udbud af smågrise er en følge af de senere års kraftige strukturudvikling i den europæiske griseproduktion. Udbuddet af smågrise forventes ganske vist at stige lidt i 2024, hvilket vil presse markedspriserne lidt nedad, men markedspriserne vil fortsat være væsentligt over omkostningerne ved at producere en smågris.

Prognoserne for udviklingen i grisepriserne er fortsat usikre. Risikoen knytter sig især til afsætningen af grisekødet på grund af konkurrencesituationen og den generelle økonomiske situation på afsætningsmarkederne. Desuden er afrikansk svinepest (ASF) at finde i mange lande og spreder sig i Europa. Risikoen for udbrud i Danmark er fortsat lille. Udbrud i et EU-land med stor eksport af grisekød kan dog også påvirke danske priser negativt. På omkostningssiden er der blandt andet usikkerhed forbundet med udviklingen i krigen mellem Rusland og Ukraine og den generelle inflation.

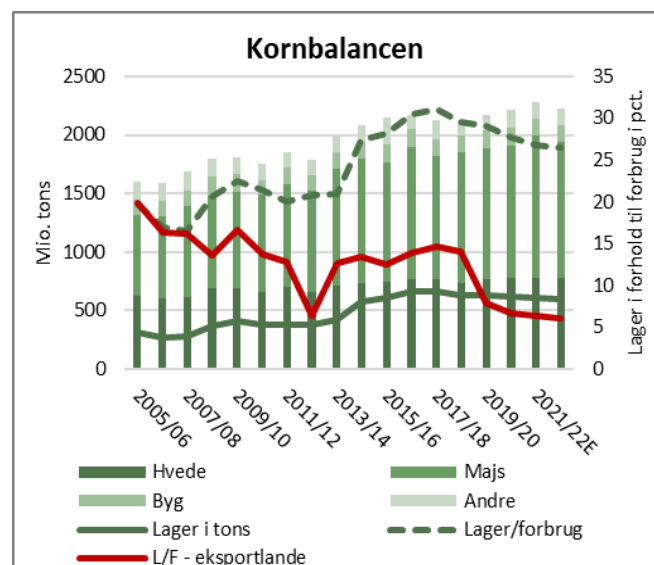
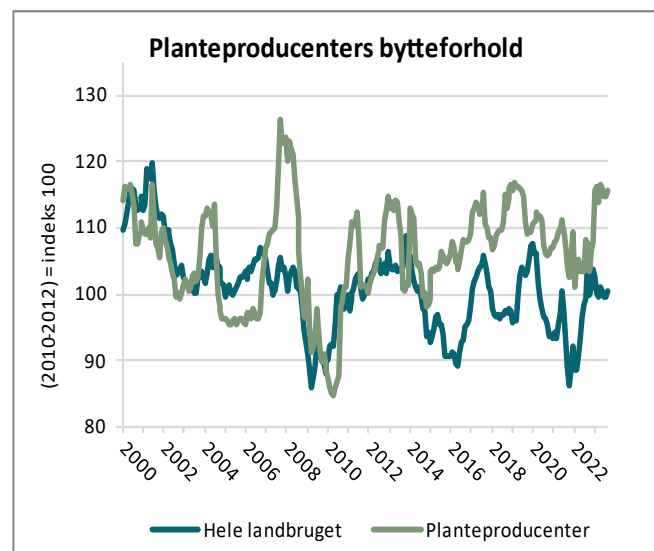
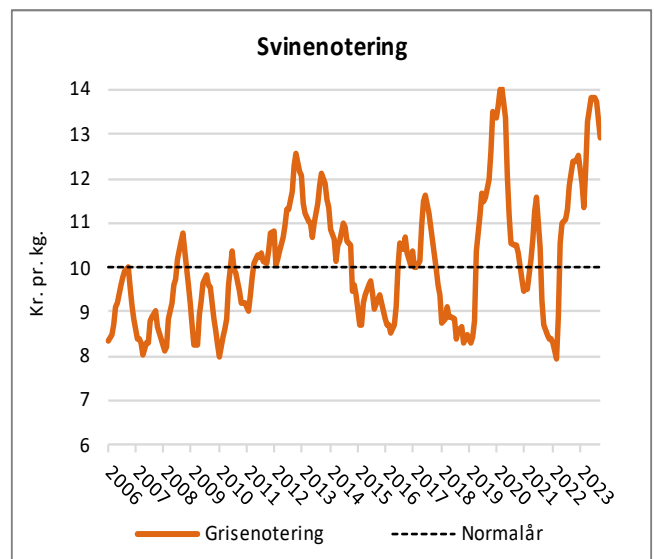
Okse- og kalvekød. Priserne toppede på et historisk højt niveau i slutningen af 3. kvartal 2022 og er siden faldet med 15-20 pct. Trods faldet er priserne fortsat høje, hvilket skyldes, at faldet i udbuddet af oksekød i EU overstiger nedgangen i forbruget. På det seneste har priserne været svagt faldende.

Der er en hårfin balance mellem udbud og efterspørgsel efter okse- og kalvekød i EU, og priserne forventes at fortsætte omtrent på det aktuelle prisniveau i 2024. Med et ændret niveau vil priserne fortsat ligge væsentligt over niveauet i et "normalår".

Afgrødemarkedene

Planteproducenternes bytteforhold ligger fortsat på et relativt højt. Siden stigningen i bytteforholdet efter Ruslands invasion af Ukraine er både produktpriser og priser på faktorinputtet i store træk faldet nogenlunde synkront. Bytteforholdet ventes at stige lidt fra 2023 til 2024.

Den globale **kornbalance** har været svagt faldende siden 2017, målt på lager/forbrugsforholdet. Faldet forventes at fortsætte i høståret 2022/23. Nedgangen i Ukraines høst

og begrænsede udbytter i blandt andet EU, Canada og Argentina opvejes nogenlunde af en stor høst især i Rusland. I de korneksporterende lande er der udsigt til de laveste lagre siden 2007, og reducerer vejrfænomenet El Nino den australske høst, kan eksportnationernes lagre blive rekordlave.

Markedet har vist sig modstandsdygtigt overfor de forskellige risici, der hersker i øjeblikket. Det gælder blandt andet den stadig skrøbeligere kornbalance, og den udbredte pessimisme i forhold til at få genåbnet en eksportkorridor for Ukraine i Sortehavet. Tilsvarende gælder det risikoen forbundet med stigende oliepriser, der øger efterspørgslen til biobrændsel. Og også de betydelige vejrmæssige forhold og fænomener såsom udsigten til en stærk El nino-effekt, der kan påvirke 2023/24 høsten på den sydlige halvkugle, har markedet prissat lavt.

Selvom markedet til en vis grad ignorerer disse risiko, vil det dog medføre fortsat høj volatilitet i markeder for korn og andre afgrøder med risiko for perioder med relativt store prisstigninger.

Gennemsnitspriserne på **raps** ventes lavere i 2024 end i 2023, mens **kartofler** ventes højere i 2024 end i 2023.

Brændstof, el, gødning og bekæmpelsesmidler m.v.

Diesel- og elpriser er faldet igen efter den hastige stigning som følge af Rusland-Ukraine krigen. Priserne ventes let vigende men fortsat høje de kommende måneder.

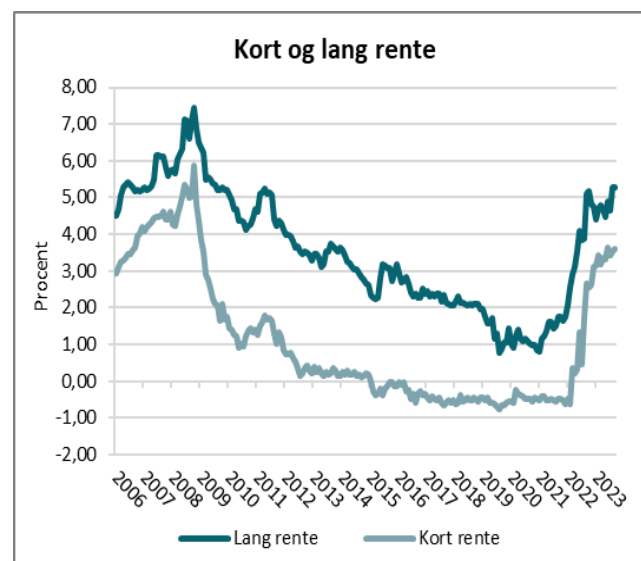
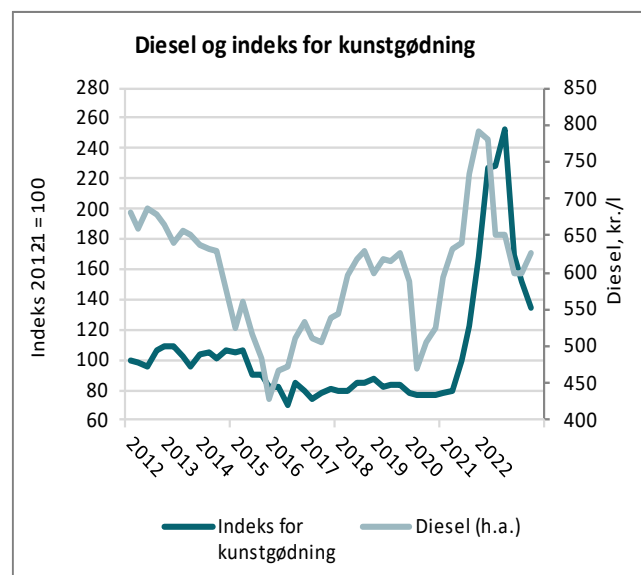
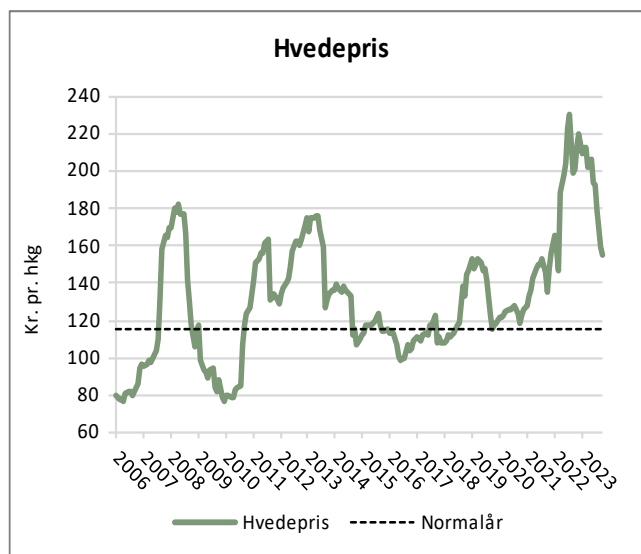
Prisen på **gødning** er faldet sammen med gaspriserne. Faldet ventes at fortsatte ind i 2024.

Prisen på **bekæmpelsesmidler** har været påvirket af en afgiftsstigning og ventes fortsat relativt høj i 2024.

Renter

Den underliggende inflation i Euro-området har vist sig mere træg end ventet. Det skyldes blandt andet, at stigningen i råvarepriserne i høj grad er væltet over på andre varegrupper og lønninger. Der er derfor udsigt til en længere periode med høje renter.

Toppen i rentecyklen i Euro-området kan eventuelt være nået, men på trods af dette og forventning om en periode med lav vækst i Euro-området, skal vi formentlig et stykke ind i 2024, før den Europæiske Centralbank sænker renten. Der forventes fortsat ro om kronen og de danske valutareserver.

PRISER

	Gns. 2009-19	2020	2021	2022	2023*	2024*	Nor- malår
Bytteforhold							
Hele landbruget	98	99	94	97	100	96	-
Mælkeproducenter	100	101	104	123	111	103	-
Svineproducenter	105	107	95	91	103	98	-
Planteproducenter	98	109	108	105	116	121	-
Mælkeproduktion							
Mælkepris, konv. (kr./kg. standard mælk)	2,55	2,60	2,84	4,03	3,41	3,02	2,75
Mælkepris, konv. (kr./kg. EKM)	-	2,55	2,78	3,95	3,34	2,95	2,70
Mælkepris, økologisk (kr./kg. standard mælk)	3,28	3,28	3,44	4,52	3,85	3,47	3,40
Mælkepris, økologisk (kr./kg. EKM)	-	3,22	3,37	4,43	3,77	3,41	3,35
Mælkeydelse pr. ko, konv. (stigning i pct. pa.)	-	0,13	0,10	0,00	1,50	1,50	-
Mælkeydelse pr. ko, øko. (stigning i pct. pa.)	-	0,35	0,80	1,60	1,50	1,50	-
Oksekødsproduktion							
Oksekød – ældre køer	16,82	17,30	19,74	28,63	25,33	24,75	19,00
Svinekødsproduktion							
Svinekød (afregningspris, kr./kg.)	10,68	12,95	10,78	12,18	14,37	13,11	11,00
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	368	467	394	398	488	461	405
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	215	277	224	210	275	261	245
Fravænnede grise pr. årssø	-	33,9	34	34,1	34,2	34,3	-
Planteproduktion							
Foderhvede (kr./hkg.)	124	125	147	203	184	164	115
Foderbyg (kr./hkg.)	120	114	139	197	173	156	110
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	-	168	165	283	250	218	225
Maltbyg (kr./hkg.)	-	122	146	208	215	204	135
Raps (kr./hkg.)	278	283	334	429	364	339	280
Kartofler, konsum (kr./hkg.)	-	118	125	130	140	140	140
Foder o.a.							
Soyaskrå (kr./hkg.)	267	260	281	319	403	348	300
A-bl. 18 pct., økologisk	317	328	327	412	440	414	350
C-bl. 30 pct., økologisk	433	452	480	646	608	575	475
Foderhvede (kr./hkg.)	134	134	169	237	198	179	127
Foderbyg (kr./hkg.)	131	124	156	229	190	171	123
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	-	152	177	234	280	250	225
Rapsskrå (kr./hkg.)	171	193	198	257	293	258	200
Gødning (indeks)	-	146	179	414	278	220	200
Diesellole (øre/l)	566	522	650	718	619	650	650

Note: "Normalår" defineres i Bilag 2. Prisprognosen udtrykker den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne. Priserne er plus efterbetaling og minus diverse produktionsafgifter. Via abonnement på Landbrugsinfo er der adgang til prognosepriserne for disse og en række andre landbrugsråvarer i perioden 2023-2027 på www.farmtal.dk.

DEFINITIONER

Bytteforhold: Bytteforholdet beskriver udviklingen i producenternes salgspriser i forhold til deres købspriser. Der tages udgangspunkt i gennemsnittet af de månedlige observationer i årene 2010-2012, som angives med indeks 100. En værdi over 100 betyder, at bytteforholdet er bedre end gennemsnittet af 2010-2012 og vice versa.

$$\text{Bytteforhold} = \frac{\text{Salgsprisindeks}}{\text{Købsprisindeks}}$$

Indeksene for salgs- og købspriserne er vægtede ud fra de enkelte salgsprodukters og omkostningsarters gennemsnitlige andel i årene 2010-2012 af henholdsvis den samlede omsætning og de samlede omkostninger. Der er kun medtaget indtægter og omkostninger, der er en del af resultat af primær drift plus afkoblet EU-støtte. Udviklingen i renteniveauet påvirker således ikke bytteforholdet.

Mælkepris: I prognose-beregningerne anvendes Arlas afregningsmodel. Mælken er med 4,20 procent fedt, 3,40 procent protein og med et kvalitetstillæg på 3,2 procent. Prognoseprisen er inklusive efterbetaling og individuel konsolidering på ejerbeviser. Der indregnes, at alle bedrifter får tillæg for uafhængig afhentning, tillæg for Arlagården Plus, klimatillæg samt tillæg for adgangsforskel og 3" udløbsrør. Fra 2021 er tillæg for non GM foder også inkluderet i prognoseprisen.

Normalår: Et normalår tager udgangspunkt i anslåede langsigtede priser fra OECD/FAO's ti-årige prisprognoser, som de fremgår af Agricultural Outlook. Der foretages endvidere en korrektion i henhold til valuta, den skønnede produktivitets- og inflationsudvikling samt tilpasning til danske markedsforhold.

Svinepriser: I prognose-beregningerne benyttes afregningsprisen for grisekød inklusiv efterbetaling og opgøres som den forventede notering plus efterbetaling (1 kr.) plus tillæg (2 øre) minus produktionsafgift (7 øre).

Smågrisepriserne er "basis"-noteringer beregnet efter principperne for den beregnede notering på 7 og 30 kg grise. Grise til puljenotering og til eksport indregnes til den forventede udvikling i puljenotering for SPF Region 2 og 3 PRRS negativ.

SEGES Innovation P/S
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

+45 8740 5000
info@seges.dk
seges.dk

SEGES
INNOVATION